

MEMO / 27 november 2012

Inzicht geven in het aantal niet-gemelde haatmisdrijven in de EU

Uit twee nieuwe rapporten van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) komt naar voren hoezeer haatmisdrijven een probleem vormen in de Europese Unie.

Het rapport *Making hate crime visible in the European Union: acknowledging victims' rights* (Haatmisdrijven in de Europese Unie zichtbaar maken: erkenning van de rechten van slachtoffers) werkt vanuit een grondrechtenperspectief en met speciale aandacht voor de rechten van slachtoffers. Aan de hand van vergelijkende overzichts methoden voor het verzamelen van officiële gegevens over haatmisdrijven in de 27 lidstaten van de EU belicht het rapport de aanzienlijke verschillen tussen de verzamelde gegevens en de uiteenlopende aanpakswijzen voor haatmisdrijven in het strafrecht in de afzonderlijke landen. In het rapport worden de moeilijkheden vastgesteld die de lidstaten ondervinden bij hun inspanningen om gegevens over haatmisdrijven te verzamelen, de daders ter verantwoording te roepen en slachtoffers in staat te stellen een schadevergoeding te eisen.

Dit rapport vormt een aanvulling op *EU-MIDIS Data in Focus 6: minorities as victims of crime* (EU-MIDIS Data in Focus 6: Minderheden als slachtoffer van misdrijven). EU-MIDIS (European Union Minorities and Discrimination Survey), de enquête van de EU naar minderheden en discriminatie, blijft de eerste enquête waarbij speciaal etnische minderheden en migrantengroepen in de 27 lidstaten van de EU worden ondervraagd. Dit rapport, de laatste van de EU-MIDIS-rapporten, bevat gegevens over de ervaringen van respondenten als slachtoffer van vijf soorten misdrijven, uiteenlopend van diefstal tot ernstige intimidatie. Het beschrijft welke etnische minderheden en migrantengroepen het meeste risico lopen om slachtoffer te worden van racistische misdrijven, het aandeel slachtoffers dat aangifte doet van incidenten en de redenen van slachtoffers om geen melding te doen.

De twee rapporten bieden samen een beter inzicht in het aantal niet-gemelde haatmisdrijven. Het rapport *Making hate crime visible* toont de grote lacunes bij nationale gegevensverzamelingsmethoden, die leiden tot een verstoord beeld van de omvang van haatmisdrijven in de afzonderlijke lidstaten. Het rapport *Data in Focus* onthult in hoeverre minderheidsgroepen zichzelf als slachtoffer van misdrijven met een racistisch motief beschouwen. Dit en het feit dat van zoveel van deze delicten geen aangifte wordt gedaan, duiden erop dat de landen hun gegevensclassificatie en -verzameling met betrekking tot haatmisdrijven moeten verbeteren en dat zij moeten werken aan het vergroten van het vertrouwen in rechtshandavingsinstanties.

De bevindingen van beide rapporten ondersteunen onder meer de inspanningen van de lidstaten om uitvoering te geven aan Kaderbesluit 2008/913/JBZ betreffende racisme en vreemdelingenhaat, dat in november 2013 zal worden herzien. In dit kaderbesluit wordt bepaald dat de lidstaten de nodige maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat delicten ingegeven door racisme of vreemdelingenhaat strenger dan andere delicten worden bestraft. Het kaderbesluit is in het nationale recht van alle lidstaten omgezet, met uitzondering van België, Estland en Griekenland.

BELANGRIJKE RESULTATEN

De 27 lidstaten van de EU verschillen in de gegevens die zij registreren en publiceren over haatmisdrijven, waardoor er lacunes zijn in de gegevensverzameling in de EU (tabel 1). Officiële gegevens over haatmisdrijven geven vaak niet de werkelijke situatie in het veld weer.

Tabel 1: Officiële gegevens over haatmisdrijven per vooroordeel en EU-lidstaat, gepubliceerd in 2010

EU-lidstaat	Racisme / Vreemde- lingenhaat	Antisemitisme	Seksuele geaardheid	Extremisme	Religieuze onverdraag- zaamheid	Islamofobie	Anti-Roma- gevoelens	Handicap	Gender- identiteit	Ander / niet gespecificeerd
AT	✓ 64	✓ 27		✓ 335		✓ 8				✓ 146
BE	✓ 924	✓ 2	✓ 58							✓ 49
BG	✓ o.A.									✓ o.A.
CY	✓ 32									
CZ	✓ 226	✓ 28		✓ 252			✓ o.A.			
DE	✓ 285	✓ 1 166		✓ 20 811						
DK	✓ 62		✓ 30		✓ 10					✓ 37
EE										✓ 86
EL	✓ o.A.									
ES	✓ o.A.		✓ o.A.							
FI	✓ 741	✓ 4	✓ 43		✓ 52	✓ 15		✓ 20	✓ 5	
FR	✓ 886	✓ 466		✓ 127		✓ 100				
HU	✓ o.A.									✓ o.A.
IE	✓ 122	✓ 12								
IT	✓ o.A.									✓ o.A.
LT	✓ o.A.	✓ o.A.								✓ o.A.
LU	✓ 24									✓ o.A.
LV	✓ o.A.									✓ o.A.
MT	✓ o.A.									
NL	✓ 1 168	✓ 286	✓ 660	✓ 139	✓ 108	✓ 93	✓ 4	✓ 7	✓ 17	✓ 668
PL	✓ o.A.	✓ o.A.	✓ o.A.			✓ o.A.	✓ o.A.	✓ o.A.		✓ o.A.
PT	✓ o.A.									✓ o.A.
RO										
SE	✓ 3 786	✓ 161	✓ 770	✓ 444	✓ 552	✓ 272	✓ 145		✓ 31	✓ 818
SI	✓ o.A.				✓ o.A.					
SK	✓ 114			✓ 51						

UK	✓	✓	✓		✓			✓	✓	
Engeland, Wales & Noord-Ierland	31 486	488	4 883		2 007			1 569	357	
Schotland	4 513	448			693			50	14	

VEELGESTELDE VRAGEN

V: Wat zijn haatmisdrijven?

A: Geweldplegingen, bedreigingen en delicten die zijn ingegeven door racisme, vreemdelingenhaat, religieuze onverdraagzaamheid, of door handicap, seksuele geaardheid of genderidentiteit van een persoon zijn allemaal voorbeelden van haatmisdrijven. Dit is echter geen officiële definitie, aangezien de lidstaten allemaal beschikken over hun eigen, uiteenlopende wijzen om haatmisdrijven te beschrijven en aan te pakken.

V: Welke groepen zijn het voornaamste doelwit van haatmisdrijven in de EU?

A: Met de nu in de EU in gebruik zijnde mechanismen voor het verzamelen van gegevens is het moeilijk om met enige zekerheid vast te stellen welke groepen het voornaamste doelwit zijn van haatmisdrijven, aangezien er enorme verschillen tussen de lidstaten bestaan op het gebied van gegevensclassificatie en -verzameling (zie tabel 1). De meeste lidstaten registreren racistische/xenofobe misdrijven (25 lidstaten), gevolgd door antisemitische misdrijven (12), misdrijven met betrekking tot de seksuele geaardheid van een persoon (8), extremistische misdrijven (7), misdrijven ingegeven door religieuze onverdraagzaamheid (6) en vervolgens islamofobe misdrijven/misdrijven tegen moslims (6). Slechts vier lidstaten registreren officiële gegevens over misdrijven door de genderidentiteit van het slachtoffer en misdrijven tegen Roma of personen met een handicap.

Het is belangrijk te benadrukken dat personen die aan hun toegedachte kenmerken niet noodzakelijkerwijs hoeven te hebben om slachtoffer te worden van een door een vooroordeel ingegeven misdrijf, vaak 'haatmisdrijf' genoemd. Het volstaat voor de daders dat zij *menen* dat iemand een bepaald kenmerk heeft om aanvallen te motiveren.

V: Welke impact hebben haatmisdrijven op slachtoffers?

A: Slachtoffers van haatmisdrijven krijgen agressie of geweld te verduren om wat ze geacht worden te zijn. Er is aangetoond dat haatmisdrijven een grote impact hebben op slachtoffers, deels omdat zij hun ervaringen als slachtoffer niet aan pech kunnen toeschrijven. In plaats daarvan moeten zij aanvaarden dat hun sociale identiteit het doelwit was en dat zij steeds opnieuw slachtoffer kunnen worden.

Hun ervaringen verschillen het sterkst van die van slachtoffers van andere soorten misdrijven in de intensiteit van hun angst, paniekaanvallen en gebrek aan vertrouwen. Het lichamelijk letsel als gevolg van geweldplegingen ingegeven door vooroordelen is vaak minder erg dan het sterke gevoel van inbreuk en vernedering dat hiermee gepaard gaat.

Haatmisdrijven treffen niet alleen de slachtoffers zelf, maar hun gezin en bredere gemeenschap. Angst kan aanstekelijk zijn, door de gedeelde sociale identiteit van het gezin of de groep.

*Making hate crime visible in the European Union: acknowledging victims' rights
EU-MIDIS Data in Focus 6 on Minorities as Victims of Crime*

<http://fra.europa.eu/en/publications-and-resources>

Neem voor nadere informatie contact op met:

media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 580 30 642